

בעוד שופרי העיתונים עורכים לו טי-סות ניסוי ביחסי-ציבור ומעבירים את הר-שוד, נבחר לייצג בברלין, מעדיף שימי-עון דותן להנמיך טוס. בימאי צעיר זה (שנולד ברומניה ב-1950) מרגיש בטוח הרבה יותר במים עמוקים (עם עבר של איש-צפרדע הוא מתפרנס כרכו ההתאחדות לצלילה). גם אם סרטו העלילתי ה-ארוך הראשון, צלילה חוזרת, יכלול בתחרות בברלין הוא מכחיש גמרצות ש-הוא נמצא בעננים (כפי שביטא זאת עיתונאי שכנאה "פירגן" לו).

"אני נמצא במצב די התחלתי קצת מוקדם להגדיר את שאיפותי בקולנוע. אני מעדיף לבטא את מחשבותי בסרטים. איני אוהב לחשוף את רגשותי הפרטיים.



צהרי יום

בחלל

אאוטלנד (מוגרבי, תל-אביב, ארצות-הברית) — יש כמובן משהו חשוד כאשר מימסד מסודר ואי-תן, כמו זה של תעשיית-הקולנוע, מממן סרט התוקף את המערכת הקאפיטליסטית ואת סכנות הפאשיזם הטמונות בה. האם אין זה רק מין פקק-ביטחון לשיחורור לחצים חב-רתיים מוגזמים, למען יראו אנשים טובים שיש מחאה כזאת על המסך, ולא יודקקו לה עוד בחיים?

יכול מאוד להיות, אבל אין בכך כדי לגרוע מן הטעם שיש בסרט זה, גורסת-חלל של "בצהרי היום", המתאר את שיכול להתרחש אי-שם בעתיד, באחד הכוכבים של כוכב צדק, כאשר חברת-מיכרות רוצה לנצל קצת יותר מדי את אוצרות-הטבע הטמונים במעמקי הקרקע, על חשבון בריאות הגוף והנפש של העובדים.

מי שניצב מול נסיון זה, מבלי לדעת, למעשה, את זהות יריבו, הוא קציני-ביטחון שנשלח כדי לשמור על הסדר במושבת הכורים המרוחקת מכדור-הארץ. הוא מגלה שהעובדים במקום נשלטים על-ידי סמים וכאשר הוא מנסה לשים קץ לפרשה, מסתבר לו שאין איש שמוכן להושיט לו יד, משום שכל אחד מן הנוגעים בדבר נהנה בדרכו שלו. ואם יש כבר מי שסובל מיסורי מצפון, הוא מוקה על-ידי ביריונים.

כדרך הקולנוע האמריקאי היעיל, עטוף המסר במנה גדושה של פעילות, כדי להקל על עיכולו. הרבה כסף והר-



שון קונרי: לוחם בודד ואמין

בה מחשבה הושקעו בתיפאורת הרקע ובתלבושות, כדי שיתאימו לתקופה העתידנית. אפשר למצוא כאן רמזים לעולם שעליו דיבר, למשל, סטנלי קובריק, הן ב"אודיסיאה בחלל", והן ב"תפוז המיכאני". שון קונרי, בתפקיד הרא-ש, הוא אחד השחקנים האמנים, הסולידיים והמתאימים ביותר לתפקיד זה של לוחם בודד, ובעיותיו האישיות (שמזכירות לא מעט את אלה של גרי קופר ב"בצהרי היום") אינן מעיקות עליו יתר על המידה במילוי תפקידו.



הנויפלצת

הקדושה

אמא יקרה (גת, תל-אביב, אר-צות-הברית) — הסרט הזה הוא סילוק חשבונות של בת מאו-

מצת, הנוקמת באמה, שלא הותירה לה אגורה שחוקה אחת בירושה.

העלילה מתארת את חייה של הכוכבת ג'ואן קראפורד, כפי שהיא נראתה בעיני בתה המאומצת, כריסטינה. הסרט מתחיל כשהגברת קראפורד נמצאת בשיא ההצלחה שלה (ומשם אפשר, כמובן, רק לרדת) ומסתיים בקריאת צוואתה. במשך יותר משעתיים חולפות על המסך תמונות מקו-טעות מהיחזוזה של הוליווד, סצנות שבהן הושקע ללא ספק הרבה מאמץ — הן בתפאורה, הן בתלבושות והן בצילום. התמונה המתקבלת אחרי כל ההשתדלות הזאת, היא של ג'ואן קראפורד כאשה עצבנית, קאפריזית, אמ-ביציוזית, רודפת מירסומת, גסת-רוח ודורכת על גוויות למען הקאריירה שלה, ובלתי-ניסבלת ביחסה לשני הילדים המאומצים. מכשפה, אבל מכשפה מפחידה די הצורך, כדי שהנול וגרטל המאומצים שלה, לא יעזו להשליך אותה לתנור, אלא רק אחרי המוות.

הכל כאן מוגזם כל-כך, עד שהעלילה שמה את עצמה ללעג. מה הטעם להזכיר שוב ושוב שהבת בעצם אוהבת את אמה, כאשר אין סיבה סבירה אחת לאהוב אותה?



בימאי פרי ופיי דאנווי: עצבנית

איך אפשר להסביר שלובר המפחיד והמאיים הזה היו מעריצים, והגברים עמדו אצלה בתור? אפשר להמשיך ולהקשות קושיות עוד זמן רב, הסרט אינו מספק תשובה לאף אחת מהן.



לירון נירגד ודרוזן נשר: מבוכת טולם

אין לזה כל קשר עם הסרטים שאני עו-שה, ועם המלאכה עצמה. לעשות קולנוע זה מיקצוע וכך צריך להתייחס אליו: לשמור על שפיות הדעת, על הערכות מיקצועיות, לדבר לעניין.

ואומנם, ישנו הצורך לשמור על שפיות-דעת בים שלעתיים רוגש מהתלהבות ר-לעתיים מאבד כל פרופורציות, כפי שקר-רה לא פעם בקולנוע הישראלי. אנשים שר-עשו את סירטם הראשון מעיזים לדבר גבוהה-גבוהה על כל האחרים, או נפג-עים אישית כשכתר פליגי אינו מונח על ראשם אוטומטית לפני השתחפות בפס-טיבל בינלאומי כלשהו בין אם זה סך פאולו, מנילה או אבוריאן. שימעון דותן זהיר יותר.

למראית עין מספר הסרטים סיפור מהווי הצבא: יחידה נבחרת של צוללנים מאב-דת חבר בפעולה, ועליה להתמודד עם אלמנתו ועם חברו הטוב ביותר כדי לש-מור על רוח לחימה, על מורל גבוה ועל המשך התיפקוד היעיל. יואב (השחקן דר-רון נשר) יורש את מיריה, אלמנתו של חברו יוחי (השחקנית לירון נירגד). לפי צוואה שאותה הקליט יוחי כשהיה שתוי. יואב, שעד היום היה אחד מהחבר'ה, "גיבור" כמו כולם, "אמיץ" כמו כולם, וידע להפוך כל אוכרה לחבר שהלך ל-מסיבת-שתייה לנשארם בחיים — כמיטב המסורת הקשוחה של "היחידה הנבחרת" — מאבד את התחלונים כשעליו להתמודד עם עולמה הפנימי של מיריה, עם המצב הפרטי שאלי ניקלע בלי לרצות בכך, ואל נישואין שאליהם נגרר בלי להתלטי. כל זה אולם לא נאמר בפירוט אבל מובן מן המתרחש. מה שרובץ על דותן בין השורות אינו קשור בצוה"ל בלבד. הוא (המשך בעמוד 42)



הקרע

הגדול

נועה בת 17 (פאריס, תל-אביב, ישראל) — זוהי הפקה צנועה, קאמרית ומרוכזת, שבה מפגש הבימאית-סרטיטי יחצק ("צפלי") ישורון שש דמויות על רקע הפילוג בתנועת העבודה בתחילת שנות החמישים. זהו סרט של שחקנים, שהמצלמה אינה מתרחקת אף פעם מפניהם, של דיאלוגים, שבהם צריכה העלילה להבהיר את עצמה עד הפרט האחרון. סרט קלאוסטרופובי, שבו מת-רחש הכל במקום אחד, תוך פרק זמן קצוב. ברצף אחד, כדי להגביר ולחדד את מערכת היחסים לקראת השיאים הבלתי-נמנעים.

העלילה פועלת בשני מישורים, הנפגשים פה ושם, והמתייחסים לאותה הבעיה: פניה של החברה היש-ראלית, וליתר דיוק, של תנועת-העבודה הישראלית. נועה החוגגת את יום חולדתה ה-17, נמצאת על פרשת-דרכים, כאשר מצד אחד מנסים חבריה לדחוק בה לצייתנות קונפורמיסטית בנוסח תנועות-הנוער, צייתנות המבטלת את הפרט, שעה שהיא, חרף הזהותה עם המטרות הכלליות, מסרבת לוותר על אישיותה. בו בזמן היא עדה להתנגשות שבין אמה, אביה ודודה, המייננים את הפלגים השונים — מפא"י ומפ"ם — שהיו הנציגים באותה התקופה, אשר מתווכחים ורבים על עתיד התנועה הסוציאליסטית בארץ. מבחינה אידיאולוגית יש לסרט משמעות אקטואלית גם



חברי תנועת הנוער: משמעות אקטואלית

היום. הוויכוח על הדרכים הנכונות להגשמה ולחיים בארץ, נמשכים עד עצם היום הזה, וכל אחד חושב בתום לב, שיש לו תשובה אבסולוטית לבעיה. אבל מה שמעניין עוד יותר בסרט, הוא שילוב המניעים הרעיוניים והמשברים האישיים זה בזה, כך שהצופה חווה לא רק בוויכוח אידי-אולוגי, אלא בדראמה אמיתית של אנשים.